

ство по чл. 256 ст. 2 Швајцарског грађанског законика и кантонални органи могу оспоравати очинство детета рођеног у браку). То је питање правне политике. О корисности доношења прописа у овом смислу може се дискутовати. Битно је да такав пропис сада не постоји.

Војислав Бакић

ШТА ЗНАЧИ ИЗРАЗ „ВИШЕ СИТНЕ СТОКЕ“ УПОТРЕБЉЕН У ЧЛ. 250 СТ. 1 КРИВИЧНОГ ЗАКОНИКА

„Првостепеном пресудом неколико оптужених проглашени су кривим зато што су: у друштву и појединачно, у више прилика, на разним местима, на штету разних власника извршили крађу и то једном приликом четири комада, другом приликом пет комада, затим два комада и најзад четири комада свиња и тиме починили кривично дело из члана 250 став 1 КЗ. па су за та дела осуђени на казну по напред наведеном законском пропису.

„Поводом жалбе оптужених, који су између осталог наводили повреду Кривичног законика у томе, што је првостепени суд погрешно схватио појам „више ситне стоке“ употребљен у члану 250 став 1 КЗ, — другостепени суд је жалбу одбио и првостепену пресуду потврдио, наводећи између осталог ове разлоге:

„Кад је законодавац у члану 250 став 1 КЗ криминализирајући из крађе (једног) грла крупне стоке, криминализирао и крађу „више ситне стоке, онда је правилно закључити, да се у овом потоњем случају ради о два или више комада такве стоке. Према томе није оправдан жалбени навод који истиче, да је за појам „више ситне стоке“ потребно толико комада такве стоке да они укупно претстављају чопор или крдо или бар такав број ситне стоке (али свакако више од два), који се приближава том појму.“

(Пресуда Врховног суда НР Хрватске, Кж 99/52 од 31-I-1952, објављена у књизи *Збирка одлука врховних судова*, I, 1952, Београд, бр. одлуке 31, стр. 51.)

Не улазећи овде у то да ли дело изложено у овој пресуди може дретстављати кривично дело тешке крађе из чл. 250 ст. 1 Кривичног Законика, с обзиром на све остале околности изложене у заглављу ове одлуке, желимо само да укажемо на начин тумачења поменутог законског прописа, на основу ког је суд извео свој закључак.

Суд се није упуштао у тумачење израза „више“, који се у Законику често употребљава, већ је свој закључак извео само на основу упоређења са изразом употребљеним код тешке крађе крупне стоке. Кад у Законику стоји да се сматра као тешка крађа, крађа грла крупне стоке (без назначивања броја, према томе и једног грла), онда из овог произлази да кад се каже крађа више ситне стоке, израз „ви-

ше” може значити и два комада ситне стоке, за разлику од претходног кривичног дела, где то може бити и један комад (крупне стоке). На ово се своди резонување у поменутој пресуди.

Међутим овакво тумачење више је формално и ако би се на овај начин увек тумачио израз „више” на свим местима где се у Законику употребљава, онда би често дошли до нелогичних ситуација, као што би напр. био и случај ако би под „више ситне стоке” увек претстављала кривично дело тешке крађе из чл. ст. 1 Кривичи и остале околности које ту могу доћи у обзир. При оваквом тумачењу, крађа два јагњета, тек ојагњена, два комада прасета итд. увек би претстављала кривично дело тешке крађе из чл. 250 ст. 1 Кривичног законика. Међутим јасно је да то не одговара оном што законодавац жели одређивањем крађе стоке у неким случајевима као тешке крађе, које је једно доста тешко кривично дело. Навешћемо још један пример који указује да овакво решење не би било увек правилно. Претпоставимо да је реч о крађи два комада живине. Ако би узели да је то тешка крађа, то би било и сувише проширивање појма тешке крађе. Друго решење би било да живина није стока у смислу поменутог законског прописа, тако да би крађа живине увек претстављала обичну крађу, ако не би постојале неке друге околности на основу којих би у неким случајевима и таква крађа била тешка крађа. Међутим и ово решење било би погрешно, јер у неким случајевима и обична крађа живине може бити тешка крађа, баш на основу поменутог законског прописа.

Према томе мора се тражити друго решење и на основу другог тумачења одредити појам „више ситне стоке”. Потребно је узети у обзир шта све значи израз „више” у Законику и у ком се смислу он употребљава на разним местима.

Одмах треба указати да обичним правилима тумачења, чак и језичким тумачењем израза „више” не може се доћи до правилног тумачења овог израза код свих кривичних дела где се он употребљава. Наш Законик не спроводи свуда доследно употребу овог израза и ако се логично протумачи његово значење код разних кривичних дела, онда се види да га негде треба уже а негде шире тумачити. Ако би се увек задржали на језичком тумачењу онда је јасно да у смислу нашег језика израз „више” увек означаје више од два, можда и више, али никако само два. Нико неће рећи да је видео више лица на неком месту ако је видео само два лица, нико неће рећи да је био нападнут од стране више лица ако је био нападнут само од два лица, итд. Према томе ако би се желело да се на овај начин протумачи израз „више” на свим местима где се у Законику употребљава, онда би увек морали узети да он означаје више од два.

Ако узмемо у обзир све случајеве из Законика код којих се овај израз употребљава, онда долазимо до следећег закључка.

Код неких кривичних дела јасно се види да је израз „више” језички погрешно употребљен, јер уствари логично је да се ту мисли и на само два. То је случај код свих оних кривичних дела код којих се у другим законодавствима иначе употребљава израз „два или више”, на пр. код кривичног дела тешке крађе из чл. 250 ст. 2 т. 2. Код ових кривичних дела стварно се може узети да израз „више” значи и два. Али до оваквог тумачења можемо доћи не на основу језичке анализе израза, јер инсистирање на овом значи само стварање рђавих преседана у тумачењу неких законских израза на основу логичног тумачења, или можда боље на основу компаративне методе у тумачењу појединих законских израза. Можда ово решење није најбоље али закључци до којих на основу овог долазимо јесу правилни и логични. Ми морамо овако поступити све док се овај израз на овим местима у Законику не измени и док се не замени другим прецизним изразима које налазимо у другим законодавствима.

Код неких кривичних дела међутим израз „више” није употребљен у поменутом језички погрешном смислу, напротив он се употребљава у исправном смислу и увек означаје више од два. Овако произлази из логичног тумачења појмова ових кривичних дела и овде немамо потребе да прибегавамо поменути конструкцијама код тумачења овог израза. Свако сужавање овог појма (у смислу свођења на два) овде је непотребно и чак може нас одвести до неправилних решења. У ове случајеве свакако спада и законски пропис о коме је овде реч. тј. израз „више ситне стоке” у смислу чл. 250 ст. 1 Кривичног законика.

Према томе закључак би био следећи: Израз „више” у Законику није свуда правилно употребљен. Негде је употребљен на начин који сужава логични појам једног кривичног дела. На овим местима више би одговарао израз „два или више”, и желети је да се у овом смислу учини измена овде употребљеног израза. До ове измене пак можемо логичним тумачењем, па и компаративном методом, употребљени израз уже тумачити у том смислу да он означаје и два, а не само више од два, што би једино одговарало језичком значају овог израза. На другим местима израз „више” је правилно употребљен и он увек означаје више од два, јер то одговара оном што законодавац жели да овим изразом изрази. Свако уже тумачење овог израза код ових кривичних дела, у смислу да „више” означаје и само два, може нас довести до неправилних решења. Треба избегавати да из тенденције за једнообразним тумачењем извесних израза паднемо у грешку неправилног тумачења појмова појединих кривичних дела.

Израз „више ситне стоке”, употребљен у чл. 250 ст. 1, најбољи је пример оваквог неправилног тумачења, ако се због једнообразности у тумачењу израза „више” узме да и овде значи и само два комада ситне стоке. Напротив код одређивања појма „више ситне стоке” увек

треба имати у виду смисао законског прописа о овом кривичном делу, као и општу тенденцију кривичноправне заштите стоке због њене важности у пољопривреди и иначе. Формално је тумачење да „више ситне стоке” увек значи и два комада такве стоке, на основу самог упоређења израза употребљеног код кривичног дела крађе крупне стоке. Крађа ситне стоке је само онда тешка крађа кад одговара оном шта је законодавац желео одређивањем овог кривичног дела. Притом не игра улогу само број, већ и врста ове, старост, њена евентуална важност за приплод, итд. Али у сваком случају израз „више” овде значи више од два.

Најзад треба имати у виду и ово. При тумачењу појединих израза у закону увек треба поћи од оног што они уствари и језички значе. Само изузетно њима се може дати неко друго значење, уже или шире, ако дођемо до закључка да је то нужно с обзиром на остале правила о тумачењу извесног израза, па макар и прелазећи, а такође и правила о тумачењу која у конкретном случају изискују овакво, уже или шире, изузетно тумачење извесног израза, па макар и прелазећи преко нормалног језичког значења употребљеног израза. На основу горњих излагања мислимо да јасно проилази да је то управо случај и са изразом „више” онако како се он употребљава на разним местима у Кривичном законнику.

Др. Јанко Ђ. Таховић

ОДМЕРАВАЊЕ КАЗНЕ СТРОГОГ ЗАТВОРА МАЛОЛЕТНИКУ ЗА ДЕЛА У СТИЦАЈУ ПРЕКО МАКСИМУМА ПРЕДВИЂЕНИХ У ЧЛ. 72 КРИВИЧНОГ ЗАКОНИКА

Окривљени је пресудом окружног суда оглашен кривим за већи број кривичних дела крађе и тешке крађе, па му је за сва ова кривична дела у стицају изречена једна казна од шеснаест година строгог затвора.

Против ове пресуде окривљени је изјавио жалбу истичући у истој поред осталог и то, да је он кривична дела у питању извршио као малолетник, те да му се с обзиром на чл. 72 Кривичног законика није могла изрећи казна од шеснаест година строгог затвора.

Врховни суд народне републике потврдио је пресуду окружног суда и у погледу одлуке о казни. Врховни суд је стао на становиште да је одлука првостепеног суда о висини казне правилна а наводи жалбе у односу на одмеравање казне неосновани, са разлога што сматра да се пропис чл. 72 Кривичног законика о ограничењима висине казне строгог затвора за малолетнике, односи само на случајеве када је малолетник учинио једно кривично дело а не и на случајеве стицаја више кривичних дела, када се имају применити општа правила из чл. 46 и 47 Кривичног законика о одмеравању казне за кри-